

Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Державний обліковий номер: 0423U100225

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 20-12-2023

Статус: Підтверджена МОН

Реквізити наказу МОН / наказу закладу: Наказ МОН №220 від 21.02.2024 р.

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Меренков Гнат Анатолійович

2. Hnat A. Mierienkov

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: кандидат наук

Аспірантура/Докторантура: ні

Шифр наукової спеціальності: 09.00.14

Назва наукової спеціальності: Богослов'я

Галузь / галузі знань: Не застосовується

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 18-12-2023

Спеціальність за освітою: Журналістика

Місце роботи здобувача: Приватний вищий навчальний заклад "Український гуманітарний інститут"

Код за ЄДРПОУ: 30366752

Місцезнаходження: вул. Інститутська, буд. 14, с. Буча, Києво-Святошинський р-н., 08292, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): Д 26.053.21

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації: Українська

Коди тематичних рубрик: 21.15.61.13, 21.31.51.11

Тема дисертації:

1. Соціальна і громадянська активність пізньопротестантських церков у незалежній Україні як наслідок переосмислення своєї євангельської місії
2. Social and civil activity of the late Protestant churches in independent Ukraine as a result of rethinking of their evangelical mission

Реферат:

1. У дослідженні розкрито тему переосмислення своєї місії протестантами в новітній історії України, яке йшло поетапно і до цього моменту знаменувало собою перехід від заповнення інформаційного вакууму проповіддю до холістичної (цілісної) місії, яка включає не тільки розвинене соціальне служіння, але й приклади патріотизму, відстоювання громадянської позиції, що привертає увагу соціального оточення. Уперше в цьому контексті показані не тільки загальні тенденції українського протестантизму періоду незалежності (до 2022 року), але й приділена особлива увага окремим аспектам або напрямам соціального служіння, які актуалізувалися саме в постмайданний період. Серед цих аспектів – розгортання масштабної гуманітарної роботи на фоні неспроможності держави впоратися з наслідками війни, що почалася 2014 року

на сході країни (розглянуто мотивацію християнських волонтерів та реакцію суспільства на їхню діяльність). Як окремих аспект соціальної активності уперше ґрунтовно розглянуто спектр позицій, який українські протестанти виявляють у сфері відстоювання сімейних цінностей в публічному просторі та протистояння так званій гендерній ідеології. У якості реакції вірян на виклики останніх років розглядається як зовнішній бік просімейної активності, виражений у подіях та вуличних акціях, так і внутрішній, виражений у протестантській публіцистиці та полеміці лідерів думок. Наступний аспект – спроба протестантських церков у міжконфесійному форматі переосмислити й звернути увагу українського соціуму на ідеї Європейської Реформації (що відбулося під час відзначення на державному рівні 500-річного ювілею цієї події у 2017 році, продовжилося й пізніше). Досліджено не тільки організаційну складову, але й позитиви та недоліки ювілейних і постювілейних проєктів і концепцій, а також відстежено основні напрями думки пізніх протестантів щодо реформації українського суспільства, спроби рефлексії ювілею. Аналізується спроба протестантських лідерів закріпити свої лідерські позиції після відзначення ювілею через Рух Реформації та громадську організацію «Всеукраїнський Собор». На прикладі вищезгаданих напрямів активності встановлено, що спектр позицій та дискусійний простір свідчить про прагнення протестантів до впливу на українське суспільство з метою його реформування на основі біблійних цінностей, і разом з тим – про відсутність єдиної соціальної доктрини, що відповідала б усім вимогам часу, відсутність єдиного бачення в різних лідерів шляхів подолання кризових ситуацій, згоди в тому, як реагувати на певні виклики. Також виявлено, що прояви протестантської активності в українських реаліях в багатьох випадках є низовими, що споріднює їх з громадянським суспільством, яке сформувалося в Україні й почало самоорганізовуватися, виявляти свою волю, не керуючись вказівками з будь-якого центру. Тож велику кількість протестантських ініціатив можна розглядати і як прояви частини громадянського суспільства. Доведено, що активна соціальна й громадянська позиція багатьох українських протестантів демонструє модель альтернативного суспільства, заснованого на переосмислених біблійних цінностях і в той же час демократичного, здатного до діалогів, до рішучих, але мирних ініціатив, такого, яке керується цінністю свободи і принципом відповідальності. За переконанням протестантів, біблійні цінності, за умови слідування ним, можуть допомогти Україні відновити суспільство, зберегти державність і подолати кризу.

2. The paper describes the gradual process of step-wise rethinking of the Protestant mission in the modern history of Ukraine, which has marked a transition from filling the information vacuum with a sermon to a holistic mission, which includes not only a developed social service, but also examples of patriotism and defending a civil position, which has attracted the attention of the social environment. For the first time in this context, the study not only presents the general trends of Ukrainian Protestantism during the period of independence (until 2022) but also pays special attention to specific aspects or areas of social service that have become relevant in the post-Maidan period. Among these aspects is the deployment of large-scale humanitarian work in the setting of the government's lack of capacity to cope with all implications of the war started in 2014 in the Eastern part of the country (the motivation of Christian volunteers and the society's response to their activities are considered). As a distinct aspect of social activity, the study thoroughly examines the range of positions that Ukrainian Protestants take in such social domains as defending family values in public space and opposing the so-called gender ideology. As for the congregation's response to the challenges of recent years, the paper examines both the external side of pro-family activity, expressed in public events and street actions, and the internal side, expressed in Protestant journalism and polemics of opinion leaders. Another aspect is the attempt of Protestant churches to rethink and draw the attention of Ukrainian society to the ideas of the European Reformation in an interfaith format (which took place during the celebration of the 500th anniversary of this event at the state level in 2017, and continued later). The paper not only examines the organizational component but also evaluates the positives and drawbacks of anniversary and post-anniversary projects and concepts. It tracks the main directions of opinion among late Protestants regarding the reformation of Ukrainian society and their attempts to reflect on the anniversary. The study analyzes the attempt of Protestant leaders to consolidate their leadership positions after the celebration of the anniversary through the Reformation Movement and the public organization "All-Ukrainian Council". Based on the examples of the above areas of activity, it was established that the range of positions and the space for

discussions indicate the desire of Protestants to influence Ukrainian society in order to reform it on the basis of Biblical values, and at the same time the lack of a single social doctrine that would meet all the requirements of the present age, the lack of a common vision of ways to overcome crisis situations, and the consensus on how to respond to certain challenges. It was also revealed that Protestant activities in Ukrainian realities are in most cases manifested at the grassroots level, this makes it similar to the civil society that has been developed in Ukraine and has started the process of self-organization in order to express its will without being guided by instructions from any center of power. Therefore, a large number of Protestant initiatives can be considered as part of the civil society's activities. The paper proves that active social and civil position of many Ukrainian protestants offers an example of the alternative society model based on reconsidered Biblical values, while still being democratic, open for dialogue and capable of decisive, but peaceful initiatives inspired by the values of liberty and the principles of accountability. Protestants believe that following Biblical values can help Ukraine rebuild its society, preserve its statehood, and overcome the crisis.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки: Фундаментальні наукові дослідження з найбільш важливих проблем розвитку науково-технічного, соціально-економічного, суспільно-політичного, людського потенціалу для забезпечення конкурентоспроможності України у світі та сталого розвитку суспільства і держави

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності: Не застосовується

Підсумки дослідження: Теоретичне узагальнення і вирішення важливої наукової проблеми

Публікації:

- Mierienkov H. Indestructability in the Fight Against Evil: The Theological View on the Russian-Ukrainian War [Електронний ресурс] / H. Mierienkov // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe: Vol. 43: Iss. 7. – 2023. P. 129-135. – Режим доступу до ресурсу: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol43/iss7/11/>.
- 2. Prodanyuk F. History of Evangelical Christian Baptists in Ukraine (Mid-19th Century to 1929) [Електронний ресурс] / F. Prodanyuk, H. Mierienkov // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe: Vol. 41: Iss. 4. – 2021. P. 27-37. – Режим доступу до ресурсу: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/6/>.
- Mierienkov H. Activity of Evangelical Baptist Christians in Ukraine (1991-2021) [Електронний ресурс] / H. Mierienkov, M. Fedorenko, S. Makarchuk // Occasional Papers on Religion in Eastern Europe: Vol. 41: Iss. 4. – 2021. P. 243-267. – Режим доступу до ресурсу: <https://digitalcommons.georgefox.edu/ree/vol41/iss4/19/>.
- Меренков Г. Захист сімейних цінностей українськими протестантами: публічно-теологічний аспект / Гнат Меренков // Гілея. Науковий вісник. – 2019. – Випуск 140 (№1) Ч. 2. Філософські науки. – С. 41-45.
- Меренков Г. Синергія церкви й світу в пізньому протестантизмі: сучасний український контекст / Гнат Меренков // Гілея. Науковий вісник. – 2019. – Випуск 143 (№4). Ч. 2. Філософські науки. – С. 110-114.
- Меренков Г. Харитативна діяльність пізньо-протестантських церков в Україні: тенденції розвитку / Гнат Меренков // Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського. – 2019. – Серія: Історичні науки. Том. 30 (69). №3. – С. 22-28.
- Меренков Г. Діаметральність протекційних заходів просімейних активістів від ЛГБТ-спільноти в Україні / Гнат Меренков // Вісник Львівського університету. – 2019. – Серія: філософсько-політологічні студії. Випуск 26. – С. 47-55.
- Меренков Г. Український протестантизм: від R-500 до «Всеукраїнського Собору» / Г. Меренков. // Практична філософія. – 2020. – №1 (№75) – С. 167-173.
- Меренков И. Оценка эффективности протестантской активности в Украине в свете R500: постюбилейный период / Игнат Меренков // Norwegian Journal of Development of the International Science. N38/2020. Vol. 2. – С. 56-60.

- Меренков Г. Реформація в Чернівцях. Асоціативний потенціал протестантського урбаноніма в культурно-релігійному контексті міста / Гнат Меренков // Українське релігієзнавство. – 2017. – №83. – С. 103-109.
- Меренков Г. Діалог як форма захисту релігійної свободи / Гнат Меренков // Релігійна свобода: на перехресті епох, країн і культур. Науковий щорічник №19. За загальною редакцією проф. А. Колодного. – К.: УАР, 2015-2016. – 216 с. – С. 44-46.
- Меренков Г. Трансформація освітньої системи протестантських церков у незалежній Україні / Гнат Меренков // II International Scientific Conference «Modernization of the Educational System: World Trends and National Peculiarities»: Conference proceedings, February 22th, 2019 / Гнат Меренков. – Kaunas: Izdevnieciba «Baltija Publishing», 2019. – С. 550-553.
- Меренков Г. Етапи соціальної інтеграції пізньопротестантських церков в Україні / Гнат Меренков // Сучасні наукові дослідження представників суспільних наук – прогрес майбутнього: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Львів, 22-23 березня 2019 року) / Гнат Меренков. – Львів: ГО «Львівська фундація суспільних наук», 2019. – С. 12-16.
- Меренков Г. Протестантсько-богословське осмислення місії церкви в сучасній Україні: суспільне лідерство церкви / Гнат Меренков // Матеріали XVII Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції «Проблеми та перспективи розвитку сучасної науки в країнах Європи та Азії». 30 червня 2019 р. // Збірник наукових праць. / Гнат Меренков – Переяслав-Хмельницький, 2019 р. – С. 104-106.
- Меренков Г. Потенціал пізньопротестантських церков в Україні: ідеалістичні й реалістичні оцінки / Гнат Меренков // Суспільні науки: напрямки та тенденції розвитку в Україні і світі: матеріали міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, Україна, 19-20 липня 2019 року). / Гнат Меренков. – Одеса: ГО «Причорноморський центр досліджень проблем суспільства», 2019. – С. 57-61.
- Меренков Г. Громадська та протестантська лінії захисту сімейних цінностей в Україні / Гнат Меренков // Суспільство, держава і церква у спектрі міждисциплінарних досліджень : зб. матеріалів Міжнар. наук.-практ. конференції (Хмельницький, 11-12 жовтня 2019 року) / за ред. Заславської О.О., Посвістак О.А., Ювсечка Я.В. / Гнат Меренков – Хмельницький, 2019. – С. 74-78
- Меренков Г. Публічна діяльність ЛГБТ-спільноти: реакція протестантського крила України / Гнат Меренков // Держава і Церква в новітній історії України: зб. наук. ст. Вип. 7. / Гнат Меренков – Полтава: ПНПУ імені В. Г. Короленка, 2019. – С. 131-139.

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПВ:

Впровадження результатів дисертації: Впроваджено

Зв'язок з науковими темами: 0117U004903

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Бондаренко Віктор Дмитрович

2. Віктор Д. Бондаренко

Кваліфікація: д. філ. н., професор, 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0003-1781-8370

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: Український державний університет імені Михайла Драгоманова

Код за ЄДРПОУ: 44807628

Місцезнаходження: вул. Пирогова, буд. 9, Київ, 01030, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Кислий Анатолій Олександрович

2. Anatolii O. Kyslyi

Кваліфікація: д. філ. н., доц., 09.00.11

Ідентифікатор ORCID ID: 0000-0001-8988-8242

Додаткова інформація: <https://www.webofscience.com/wos/author/record/32829104>

Повне найменування юридичної особи: Національний університет "Чернігівський колегіум" імені Т. Г. Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02125674

Місцезнаходження: вул. Гетьмана Полуботка, буд. 53, Чернігів, Чернігівський р-н., 14013, Україна

Форма власності: Державна

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR:

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Синій Валентин Сергійович

2. Valentyn S. Synii

Кваліфікація: к. філос. н., 09.00.14

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи: РЕЛІГІЙНА ОРГАНІЗАЦІЯ "ВИЩИЙ ДУХОВНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД "ТАВРІЙСЬКИЙ ХРИСТІЯНСЬКИЙ ІНСТИТУТ"

Код за ЄДРПОУ: 24949281

Місцезнаходження: вул. Дніпровська, 74, а/я 39, пгт Антонівка, Херсон, 73485, Україна

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

VIII. Заключні відомості

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
голови ради**

Чорноморець Юрій Павлович

**Власне Прізвище Ім'я По-батькові
головуючого на засіданні**

Чорноморець Юрій Павлович

**Відповідальний за підготовку
облікових документів**

Кліваденко Наталія Іванівна

Реєстратор

УкрІНТЕІ

**Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є
відповідальним за реєстрацію наукової
діяльності**

Юрченко Тетяна Анатоліївна